

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 33Dz/14/2022
Identifikačné číslo spisu: 9621200068
Dátum vydania rozhodnutia: 28. júla 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9621200068.3

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a sudcov Mgr. Kristíny Babiakovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci disciplinárneho konania vedeného na návrh predsedu Okresného súdu W. Q. proti disciplinárne obvinenému: JUDr. P. X., narodený XX. C. XXXX, trvale bytom I. XX, W., sudcovi Okresného súdu W. Q. s dočasne pozastaveným výkonom funkcie sudcu, pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) a závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 2 písm. f) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vedenej pred Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/6/2021; v konaní o námietke zaujatosti proti príseďiacej sudkyňi JUDr. Lucii Kolníkovej, takto

r o z h o d o l :

JUDr. Lucia Kolníková, príseďiaca sudkyňa, nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/6/2021 podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. disciplinárny súdny poriadok.

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Predseda Okresného súdu W. Q. dňa 19. júna 2019 podal disciplinárnemu senátu podľa zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch“) účinného do 31. novembra 2021 disciplinárny návrh proti disciplinárne obvinenému JUDr. P. X., sudcovi Okresného súdu W. Q. pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Disciplinárny návrh bol vedený pod sp.zn. 2Ds/1/2019.

2. Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „DSP“), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty. Disciplinárne konanie proti disciplinárne obvinenému JUDr. P. X., vedený pod pôvodnou sp.zn. 2Ds/1/2019 bol náhodným výberom elektronickými prostriedkami najvyššieho správneho súdu

pridelený na konanie a rozhodnutie disciplinárneho senátu 31D v zložení: predsedníčka disciplinárneho senátu JUDr. Zdenka Reisenauerová, sudcovia disciplinárneho senátu Mgr. Michal Novotný a prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. a prísediaci sudcovia disciplinárneho senátu JUDr. Lucia Kolníková a JUDr. Stanislav Gaňa, PhD. Disciplinárna veci je evidovaná pod sp. zn. 31D/6/2021.

3. Disciplinárne obvinený doručil dňa 18. júla 2022 najvyššiemu správne súdu námietku zaujatosti proti prísediacej sudkyňi JUDr. Lucii Kolníkovej (ďalej len „prísediaca sudkyňa“) podľa § 24 ods. 1 DSP.

4. Dôvodil tým, že sa dňa 17. júla 2022 dozvedel, že prísediaca sudkyňa ako advokátka spolu s advokátom T. G. zastupujú oligarchu O., ktorý je spoluobvinený spolu s oligarchom W.. Poukázal na to, že on má bezpečnostnú previerku, ale nikdy sa nestretával a nemal dôverný vzťah s oligarchami, a to ani počas výkonu advokátskej praxe. Podľa jeho názoru je verejne známe, že je hlasným kritikom prepojenia niektorých sudcov na bezpečnostno-spravodajské služby alebo na ich prepájanie s oligarchiou, prípadne poskytovanie „ochrany druhej strane brehu“ (akcie Hmla, Búrka, Víchrice). Je podľa neho podstatné, aby sa aj prísediaci sudca objektívne javil ako nestranný. Uviedol, že prísediaca sudkyňa obhajujúca vo svojej advokátskej praxi oligarchickú štruktúru, dôvodne podozrivú z participácie na kolosálnej korupcii, sa vo vzťahu k disciplinárne stíhaným sudcom v slovenských podmienkach objektívne nejaví a ani nemôže javiť nestrannosť. Ak chce súdiť sudcov v disciplinárnych konaniach, mala by sa venovať agende, ktorá nevzbudzuje pochybnosti o nestrannosti. Ako dôkaz o pôsobení sudcov v prospech oligarchie navrhol zabezpečiť a vykonať pasáž z O. Threemy.

5. Prísediaca sudkyňa JUDr. Lucia Kolníková doručila najvyššiemu správne súdu dňa 20. júla 2022 vyjadrenie k námietke zaujatosti. Spochybnila jednak včasnosť jej podania, ako aj jej dôvodnosť. V súvislosti s včasnosťou podania námietky zaujatosti uviedla, že námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do 7 dní, od kedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel. Poukázala na to, že obhajobu P. O. prijala dňa 8. júla 2020, preto, keďže vykonáva obhajobu viac ako 2 roky, kde sa konali už viaceré verejné hlavné pojednávania za prítomnosti zástupcov médií, to podľa nej svedčí proti tvrdeniu disciplinárne obvineného, že sa o obhajobe p. O.Y. dozvedel až 17. júla 2022. K dôvodnosti námietok uviedla, že vyvodzovať pochybnosti o nestrannosti z toho, že obhajuje ktoréhokoľvek klienta v akejkolvek veci je nenáležitá a už vôbec nie v situácii, v ktorej obhajoba v trestnej veci nijako vecne ani inak nesúvisí s vecou disciplinárne obvineného. Poukázala na to, že prísediacou sudkyňou sa stala na základe dôkladného preverenia jej spôsobilosti verejným vypočutím pred Súdnou radou SR a že bezpečnostná previerka nie je podmienkou výkonu funkcie prísediacej sudkyne. Uviedla, že pri obhajobe obvineného O. postupuje v súlade so zákonnými pravidlami tak, aby nebola akokoľvek spochybnená jej morálna integrita. Podľa jej názoru nemožno stotožňovať prácu advokáta s vecou a klientom, ktorého práva a oprávnené záujmy advokát zastupuje. Nevidí žiaden dôvod spochybňovať jej nestrannosť z dôvodu, že zastupuje klienta v neskončenej trestnej veci, ktorého disciplinárne obvinený označuje za oligarchu. Disciplinárne obvinený podľa jej názoru neuviedol žiadne konkrétne relevantné skutočnosti o nestrannosti a dôvodom nemôže byť podľa nej fakt, že zastupuje klienta v mediálne známej trestnej veci.

6. Námietka zaujatosti bola podľa § 24 ods. 2 DSP náhodným výberom pridelená na prejednanie a rozhodnutie senátu 33Dz. Podľa Rozvrhu práce najvyššieho správneho súdu na rok 2022, senát 33Dz koná a rozhoduje v zložení JUDr. Viola Takáčová, PhD., Mgr. Kristína Babiaková a prof. JUDr. PhD. Peter Potásch, PhD. Člen senátu, sudca prof. JUDr. PhD. Peter Potásch, PhD. v lehote určenej na rozhodnutie o námietke zaujatosti čerpal dovolenku. Zastupujúcim členom senátu podľa rozvrhu práce bol člen senátu 31Dz sudca Mgr. Michal Novotný. Žiadne ustanovenie DSP, zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a ani Rozvrh práce najvyššieho správneho súdu na rok 2022 nevyklučuje, aby zastupujúcim sudcom bol člen senátu, ktorého členom je (prísediaci) sudca, proti ktorému námietka smeruje (ak sám nie je namietaný). V dôsledku toho by určenie zastupujúceho sudcu odchyľne od rozvrhu práce (keďže zastupujúcemu sudcovi Mgr. Novotnému v zastupovaní žiadna prekážka nebránila) bolo v rozpore s rozvrhom práce, v dôsledku čoho by takto určený sudca nebol zákonným sudcom. Navyše, predmet rozhodovania v prerokúvanej veci (námietka zaujatosti) je podstatne odlišný od predmetu vo veci samej.

II.

7. Pred posúdením dôvodnosti námietky zaujatosti sa najvyšší správny súd, v rámci skúmania podmienok konania, zaoberal námietkou prísediacej sudkyne o uplynutí lehoty na podanie námietky. Najvyšší správny súd k dodržaniu lehoty uvádza, že táto začína podľa § 24 ods. 1 DSP plynúť od okamihu, kedy sa disciplinárne obvinený o dôvodoch zaujatosti „dozvedel“, a nie „mohol dozvedieť“. Vzhľadom na to, že prísediaca sudkyňa svoju námietku postavila len na domnienke znalosti disciplinárne obvineného o jej zastupovaní p. O. (o znalosti nepredložila žiaden dôkaz) a zároveň z toho dôvodu, že od účastníkov konania nemožno vyžadovať poznanie všetkých, možno aj mediálne prezentovaných skutočností a s touto požiadavkou prípadne spájať začiatok plynutia lehoty na podanie námietky zaujatosti, najvyšší správny súd dospel k záveru, že dodržanie lehoty na podanie námietky zaujatosti disciplinárne obvineným nebolo relevantne spochybnené a z toho dôvodu považoval najvyšší správny súd lehotu na podanie námietky za dodržanú.

8. Najvyšší správny súd preto podľa § 24 ods. 2 DSP, § 31 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 4 DSP posúdil námietku zaujatosti disciplinárne obvineného a uvádza, že účelom uvedenej právnej úpravy je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

9. Podľa § 4 DSP, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

10. Podľa § 24 ods. 2 DSP o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediacich a o ich zaujatosti rozhoduje trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmych dní od predloženia veci.

11. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku je z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediálny úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

12. Z hľadiska uvedených ustanovení je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania), (ii) k účastníkom konania (o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu tak pozitívneho alebo negatívneho), (iii) k zástupcom účastníkov konania.

13. V prejednávanej veci disciplinárne obvinený poukázal na skutočnosť, že prísediaca sudkyňa zastupuje ako advokátka (podľa jeho pomenovania) oligarchu, pričom on je dlhodobým kritikom vzťahov sudcov s oligarchami. Uvedená skutočnosť podľa jeho názoru diskvalifikuje prísediacu sudkyňu z výkonu funkcie prísediacej sudkyne. V podanej námietke však disciplinárne obvinený bližšie nešpecifikoval právny dôvod (vzťah k veci alebo k účastníkom konania), ktorý by mal opodstatňovať vylúčenie prísediacej sudkyne z rozhodovania v konkrétnej prejednávanej veci. Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať v konkrétnej veci zákonné dôvody vylúčenia (vzťah k veci alebo účastníkom konania), najvyšší správny súd skúmal, či práve v prejednávanej veci možno identifikovať také skutočnosti, ktoré by poukazovali na vzťah prísediacej sudkyne k veci alebo k účastníkom konania takej intenzity, že by vzbudzovali pochybnosti o jej nezaujatosti, a teda odôvodňovali jej vylúčenie z rozhodovania.

14. Najvyšší správny súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že o pomere k veci ako okolnosti spochybňujúcej nezaujatosti sudcu (aj prísediaceho sudcu) ide, ak sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom.

15. Jeho nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa

neustrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

16. Pre vylúčenie alebo nevylúčenie sudcu z pojednania a rozhodovania vo veci nepostačujú teda subjektívne pocity, resp. domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na pojednanie a rozhodnutie veci, ako aj je nepostačujúci subjektívny názor konajúceho sudcu, že sa (ne)cíti byť zaujatý na pojednanie a rozhodnutie mu pridelennej veci. Pri subjektívnom teste sa predpokladá osobná neustrannosť sudcu, pokiaľ nebol dokázaný opak (rozsudok veľkej komory z 23. apríla 2015, Morice proti Francúzsku, sťažnosť č. 29369/10, ods. 74); takým dôkazom sú napr. prejavy nepriateľstva sudcu alebo zlý úmysel z osobných dôvodov. Pri objektívnom teste sa skúma, či (odhliadnuc od správania sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu vyvolať pochybnosti o sudcovej neustrannosti. Názor osoby, ktorá tým je dotknutá, je síce dôležitý, ale nie rozhodný; rozhodné je, či obava z nedostatku neustrannosti je objektívne oprávnená. V tomto teste sa spravidla skúmajú hierarchické alebo iné vzťahy medzi sudcom a inými účastníkmi konania (problematické napr. pri vojenských poľných súdoch, napr. rozsudok z 26. októbra 2004, Miller a iní proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosti č. 45825/99, 45826/99 a 45827/99, alebo pri sudcoch, ktorí vykonávajú v konaní dvojakú funkciu, napr. ak sa sudcom stala osoba, ktorá pôvodne v danom konaní zastupovala jedného z účastníkov, rozsudok z 21. decembra 2000, Wettstein proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 33958/96, ods. 47), ktoré objektívne oprávňujú pochybnosti o neustrannosti súdu.

17. Zaujatosť konkrétneho sudcu v pojednávanej veci musí vyplývať aj z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na pojednaní a rozhodnutí v mu pridelennej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom, pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností (tzv. teória zdania). Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z pojednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestrane.

18. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd konštatoval, že v pojednávanej veci prísediaca sudkyňa odmietla naplnenie subjektívneho hľadiska jej neustrannosti, keď tvrdila, že sa v pojednávanej veci necíti byť zaujatá. Keďže disciplinárne obvinený nepoukázal na žiadne konkrétne okolnosti poukazujúce na vzťah prísediacej sudkyne k pojednávanej veci alebo k účastníkom konania v tejto veci, najvyšší správny súd mohol pre posúdenie jej dôvodnosti zohľadniť len všeobecné argumenty v nej prezentované.

19. Ak disciplinárne obvinený poukazoval na to, že prísediaca sudkyňa zastupuje osobu, ktorú on nazýva oligarchom, pričom on je dlhodobo kritikom vzťahov sudcov s oligarchami, ale nijak bližšie nešpecifikuje, aký vzťah má on ako disciplinárne obvinený ku klientovi prísediacej sudkyne, prípadne aký vzťah má prísediaca sudkyňa k disciplinárne obvinenému alebo k pojednávanej veci, tieto skutočnosti bez uvedenia akýchkoľvek konkrétností nemôžu byť dôvodom na vznik pochybností o nezaujatosti prísediacej sudkyne. Najvyšší správny súd nemal za preukázaný akýkoľvek jej záujem na výsledku v pojednávanej veci a ani jej vzťah k disciplinárne obvinenému. Skutočnosť, že ako advokátka, v rámci výkonu svojho povolania, teda na profesionálnej báze (žiaden intenzívnejší vzťah ku klientovi nebol preukázaný) vystupuje ako zástupkyňa v kauze, v ktorej je obvinená osoba, ktorej sa mohli týkať vyjadrenia disciplinárne obvineného (žiaden bližší vzťah disciplinárne obvineného ku klientovi prísediacej sudkyne alebo k prísediacej sudkyňi nebol preukázaný), nemôže byť sama o sebe dôvodom na vznik pochybností o jej nezaujatosti. Dôvodom vylúčenia by mohol byť taký vzťah, z ktorého je zrejmé, že advokátka by mala záujem na určitom výsledku disciplinárneho konania, respektíve, že by pri svojom rozhodovaní bola (napr. v záujme klienta) ovplyvnená inými pohnútkami, ako len podkladmi v posudzovanej veci. Žiadne takéto skutočnosti neboli najvyššiemu správne súdu známe a na také ani nepoukázal disciplinárne obvinený.

20. Pre úplnosť najvyšší správny súd dodáva, že v zmysle § 10 ods. 4 DSP nie je povolanie advokáta vylúčené z výkonu funkcie prísediaceho sudcu, z toho dôvodu jeho prípadnú zaujatosť vzhľadom na výkon jeho povolania je potrebné skúmať pre každú jednotlivú vec, v ktorej je náhodným výberom pridelený ako prísediaci sudca. Výkon povolania advokáta (hoci aj v mediálne známych a

kontroverzných kauzách) nemôže byť sám o sebe dôvodom na záver o jeho zaujatosti pri rozhodovaní v disciplinárnom konaní. Rovnaký záver platí aj absencii bezpečnostnej previerky prísediacich sudcov, ktorá keďže nie je zákonom vyžadovaná (§ 10 ods. 4 DSP), nemôže byť dôvodom na záver o zaujatosti prísediaceho sudcu.

21. Súčasťou námietky zaujatosti bol návrh disciplinárne obvineného na vykonanie dokazovania čítaním pasáže z O. Threemy, ktorá má preukázať vzťah sudcov k oligarchom. Vzhľadom na to, že navrhovaný dôkaz nemá preukázať vzťah prísediacej sudkyne k prejednáwanej veci alebo k účastníkom konania, čo je predmetom tohto konania o námietke zaujatosti, disciplinárny senát vykonanie tohto navrhovaného dôkazu odmietol.

22. V súlade s vyššie uvedeným, keď najvyšší správny súd nemal za preukázaný žiaden intenzívnejší vzťah prísediacej sudkyne k prejednáwanej veci alebo k disciplinárne obvinenému (prípadne iným účastníkom konania), ktorý by mohol z objektívneho hľadiska vzbudzovať pochybnosti o nezaujatosti prísediacej sudkyne v prejednáwanej veci, rozhodol tak, že prísediaca sudkyňa JUDr. Lucia Kolníková nie je vylúčená z vykonávania úkonov disciplinárneho konania pod sp.zn. 31D/6/2021.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.